

Nyhedsbrev nr. 4 / 2023

Kære medlemmer af GO

Hermed det sidste nyhedsbrev i 2023.

Vi har tidligere udsendt en invitation om foredraget med journalist og forfatter Kjeld Hansen. Det er om ganske få dage – den 15. november kl. 19 på Næstved bibliotek. (Invitationen er med her i nyhedsbrevet). Man kan stadig nå at melde sig til på bibliotekets hjemmeside. Det er ganske gratis – tilmelding er for at vide hvor meget kaffe, der skal laves.

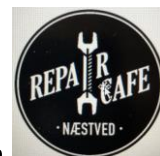
Vi håber, at mange har lyst til at høre og se den kapacitet, som Kjeld Hansen er indenfor sit felt – landbruget og dets indvirken på naturen. Man kan læse mere om Kjeld Hansen på hans hjemmeside: gylle.dk.

Vi er også kommet på **Facebook**. Følg os! Gruppen hedder ”Grøn omstilling – Agenda 21 & Klimarådet i Næstved”.

Rigtig god jul og godt nytår.

GO bestyrelsen

OBS.: Repaircafé lukket i december.

Vi har netop fået en besked fra kommunen om, at boderne skal bruges til noget andet på vores næste åbningsdag lørdag den 2. december. Det gør os husvilde – og rådvilde.

Vi har betalt for at have lokalerne den dag, og vi har en bekræftelse på det. Alligevel ser det ud til, kommunen kan tillade sig det.

Det er lige koldt nok til at rykke biksen op på torvet. Det vil være svært at finde et andet lokale for dagen – og hvis det lykkedes – vil vores ”kunder” så kunne finde os?

Derfor må vi desværre holde lukket i december – ingen julehygge i Repaircaféen i år. Så allerede nu: Godt nytår til de mange, der er kommet forbi indtil nu.

Vi ses igen i januar – helt præcist **lørdag den 6. januar 2024 kl. 10-14 i boderne.**

KOMMENDE ARRANGEMENTER:

"PLADSMANGEL OG PESTICIDER
UDRYDDER ALVERDENS INSEKTER –
HVORDAN FORHINDRER VI
INSEKTERNES UNDERGANG?"

**FOREDRAG MED FORFATTER
KJELD HANSEN**

BESTIL BILLET VIA WWW.NAESBIB.DK/ARRANGEMENTER

TANKEVÆKKENDE FOREDRAG MED
FORFATTER KJELD HANSEN.

VI LEVER I DET HÅRDEST DYRKEDE LAND
I EUROPA. HVORDAN FÅR VI MERE NATUR
OG EN GIFTFRI FREMTID?

ARRANGEMENTET ER GRATIS. DER VIL VÆRE
KAFFE OG KAGE.

15. NOVEMBER
KL. 19.00-21.00
PÅ NÆSTVED
BIBLIOTEK

GRØN
OMSTILLING

Agenda 21 & Klimarådet i Næstved

VERDENSMÅLENE

VERDENSMÅL
for bæredygtig udvikling

En del af bestyrelsen i GO har igennem hele året deltaget i bibliotekets workshops om Verdensmålene. Arbejdet er støttet af Veluxfonden.

Den 6. december kl. 18.00 indvies "Fællesskabet" på Næstved bibliotek med tapas og bobler. Dernæst er der foredrag med den fremmeste klimaforsker i Danmark **Sebastian Mernild**.

"Fællesskabet" er verdensmålgruppens oprettelse af et skab til frøbytning. Man kan tage, man kan lægge – der er fra start frø fra mange slags planter til direkte udsåning: haveplanter, spiselige planter, vild-med-vilje blandinger mv., og vi håber, man vil benytte sig af tilbuddet.

"Fællesskabet" bliver placeret nedenfor trappen til biblioteket.

Indbydelse til den 6. december kl. 18.

Program:

Kl. 18: indvielse af "**Fællesskabet**" med tapas og bobler.

Kl. 19: **Foredrag med klimaforsker Sebastian Mernild**

FNs klimapanel, IPCC, er kommet med en ny klimarapport, som igen beskriver, hvor galt det står til med klimaet. Hvad står der i rapporten, og hvad kan vi bruge den til? Klimaprofessor Sebastian Mernild, der er leder af SDU Climate Cluster og hovedforfatter på IPCCs sjette rapport, giver her sin vurdering.

Sebastian Haugaard Mernild, ph.d. og dr.scient, har siden 2020 været prorektor ved Syddansk Universitet. Desuden er han professor i klimaforandringer og glaciologi.

Sebastian Mernild har brugt de seneste mange år på at dokumentere, hvordan kloden bliver et varmere og vådere sted. Egentlig var det landskabers udseende, der allerede under opvæksten i Odense gjorde ham nysgerrig på smeltevand og klimaets udvikling. Men da han fra 2003 til 2006 skrev en ph.d. om klimaforandringer og glaciologi ved Københavns Universitet og studerede isens bevægelser i Østgrønland, opstod ønsket om at formidle de fremtidige konsekvenser af forandringerne.

Foredraget er gratis, men af hensyn til mængden af kaffe og kage, bedes man tilmelde sig på **bibliotekets hjemmeside** eller til jette.abraham@gmail.com eller på **telefon 40562648**.

Endnu et foredrag er planlagt til [onsdag den 17. januar 2024](#) på Næstved Bibliotek.

Fremtidens landbrug med agronom Hanne Gundersen.

Hanne Gundersen er tilknyttet Den Regenerative Jordbrugsskole i Ringsted, og hun vil tale om et muligt paradigmeskift indenfor dansk landbrug.

På skolens hjemmeside kan man læse om regenerativt landbrug. De skriver bl.a.:

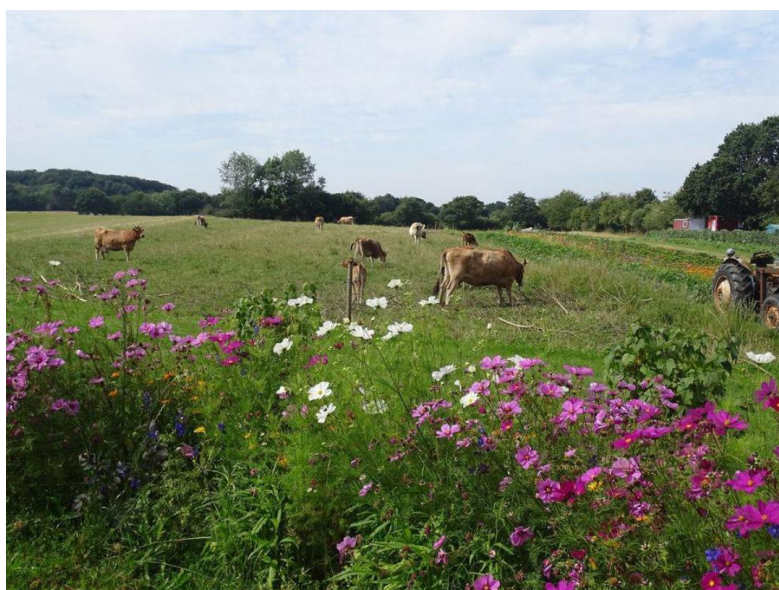
”Hvad er regenerativt jordbrug?

Den regenerative bevægelse arbejder for at skabe en levende jord og gode liv på landet. Potentialet i regenerativt jordbrug er at øge kulstoflagringen, sikre balance i næringskredsløbene, øge biodiversitet på de dyrkede arealer og udnytte samspillet med det økosystem, som landbruget indgår i. Hvor bæredygtighed handler om selvopretholdende systemer i balance, handler det regenerative perspektiv om genopbygning (regenerering) af de økosystemer, der påvirkes af det dyrkede landskab.

Klima- og biodiversitetskrisen er centrale problemstillinger, som det regenerative jordbrug kan bidrage til at løse. Fx er biologisk binding af atmosfærisk CO₂ som kulstof i jorden et afgørende, omkostnings- og energieffektivt klimaredskab. En stabil kulstofbinding kan kun lade sig gøre ved et divers og omfangsrigt mikroliv i jorden, minimal jordbearbejdning, et divers plant-, busk- og trædække, levende planterødder i jorden året rundt, og ved at integrere dyr, især drøvtyggere i produktionen.

Det kræver et paradigmeskifte inden for landbruget, men tilbyder samtidig et lav-input produktionssystem, der er uafhængig af kunstgødning og sprøjtegifte, der lige nu prismæssigt udfordrer de traditionelle høj-input produktionsformer. De regenerative potentialer skal indfries gennem regenererende praksisser inden for markdrift og dyrehold, hvor træer integreres i produktionen. Eksempler på disse praksisser er grøntsagsproduktion i market garden, grøntsager og korn i større polykulturelle marksystemer, rotationsafgræsning med dyrehold som en del af sædskiftet samt skovlandbrug.

Udover det essentielle spørgsmål om hvordan der dyrkes efter regenerative principper, rummer den regenerative bevægelse også en social dimension, der fokuserer på dyrkning af sund og næringsrig mad til mennesker, et meningsfuldt arbejdsliv og stærke lokalsamfund”.

Saml kræfterne: Etabler indsatsgrupper indenfor sektorerne

Klima

Af Thor Temte,
Grøn Omstilling/Agenda 21/
Klimarådet i Næstved

Region Sjælland inviterer til Klimakonference. Et godt initiativ - og vi har brug for initiativer til at finde nærmere ud af, hvad der skal gøres.

Vi har alle oplevet forårets og sommerens ekstreme vejrfænomener både herhjemme og i nyhederne fra Europa og resten af verden - senest fra Norge.

Noget må gøres. Selv om Danmark er et lille land, godt nok med et af de største klimaaftryk pr. borger, så skal vi være med til at opprioritere CO₂-dagsordenen. Derfor foreslår Grøn Omstilling/Agenda 21/Klimarådet i Næstved, at kommunerne i Region Sjælland tager initiativer til at etablere indsatsgrupper med deltagelse af relevante aktører indenfor samfundets vigtigste sektorer. Indsatsgruppernes opgave skal være at aftale hvilke initiativer, der skal tages for så hurtigt som muligt at ned-

bringe CO₂-udslippet.

Sommerens begivenheder har vist, at de planer, vi har i Danmark for at nedbringe CO₂-udslippet, er utilstrækkelige.

I de enkelte kommuner kan indsatsgrupperne bestå af og tage initiativer til:

Landbruget.

Inviterede aktører: Landbrugets organisationer, større lokale landbrug/godser.

Udtagning af lavbundsjord af produktionen for at de kan virke som opsamlere af CO₂, nitrater og fosfater.

Etablering af træbeplantninger ved drikkevandsboringerne så træerne kan virke som CO₂ opsamlere, og forurening af drikkevandsboringerne med sprøjtegifte kan undgås.

Begge initiativer vil bidrage til biodiversiteten, som også er en udfordring.

Produktionsvirksomhederne.

Inviterede organisationer: Erhvervsorganisationerne, større håndværksvirksomheder og produktionsvirksomheder.

Samarbejde mellem

produktionsvirksomheder, kommunerne og Ressource City i Næstved om energieffektivisering af produktionsapparatet og -arbejdsgange.

Etablering af solceller på større virksomheders tage.

"Vild med vilje" i industrikvartererne.

Overgang til el-biler - særligt indenfor håndværksevirkomhederne.

Handelsvirksomhederne.

Inviterede organisationer: Handelsstandsforeningerne, kommunernes erhvervsorganisationer.

Solceller på tagene i handelskvartererne.

"Vild med Vilje" ved udenomsarealerne.

Boligområderne.

Inviterede organisationer: Andelsboligforeninger, almennyttige boligorganisationer, grundejerforeninger.

"Vild med vilje" på udenomsarealerne.

Fælles varmesystemer hvor det kan lade sig gøre, fjernvarme hvor relevant, "nærvarme" særligt i de mindre landsbyer.

Omlægningen af oliefyr mv. til varmepumper.

TIDLIGERE ARANGEMENTER:

”Hold-vejret” aktion

Søndag den 29. oktober på plænen ved den blotlagte Suså.

Landsorganisationen Danmarks Naturfredningsforening havde kaldt til landsdækkende aktion ”Hold vejret” i sympati med havet, der har haft meget svært ved at ånde på kæmpestore områder i år i de danske fjorde og farvande. Da den lokale DN-forening ikke havde nogle planer, greb GO teten. **Miljøminister Magnus Heunicke** blev inviteret og takkede ja til at holde en tale. Også vores byrådder blev inviteret, og her var det **byrådsmedlem Per Sørensen**, der takkede ja til at sige et par ord.

”Hold-vejret” aktionen var arrangeret med opbakning fra Sportsfiskerforeningen Fladså, Sejlklubben, Sportsdykkerne, Næstved Marineforening og Danmarks Naturfredningsforening.

Der var fin pressedækning af arrangementet fra Sjællandske og TV2 øst.

Aktionen var arrangeret for at bringe fokus på vores søer, åer og havene, som i år har lidt af meget store iltsvindsområder – de største og værste i 20 år.

Magnus Heunicke erkendte i sin tale, der var sket alt for lidt de sidste 30 år. ”Vi skal mindske udledningerne fra landbruget og udtage lavbundsjord, og det skal være med speederen i bund”. Magnus Heunicke lovede handling, og han forsikrede, han ville tage alle midler i brug for at forbedre tingenes tilstand. (Vi må så håbe, han har magt, som han har agt!).

Per Sørensen udtrykte ligeledes stor bekymring for vore vandes tilstand – de er ikke i den forfatning, som han oplevede som barn, og han udtrykte bekymring for, at vores børn og børnebørn ikke skal komme til at opleve liv i søer, åer og havene igen. Han opfordrede på det kraftigste til handling nu.

GO bestyrelsesmedlem Gitte Friis Nielsen

Miljøminister Magnus Heunicke

Byrådsmedlem Per Sørensen

Miljøminister Magnus Heunicke holder tale.

Forsiden på Sjællandske mandag den 30.10.2023

Tak for opbakningen til jer, der deltog.

Det er en alvorlig sag.

REPAIRCAFÉ PÅ TORVET LØRDAG DEN 7. OKTOBER.

Da vi ikke kunne være i boderne den dag, valgte vi at forlægge residensen til torvet, hvor citychef Nicolaj Lund var meget behjælpelig. Vi skal jo f.eks. have strøm til alle apparater og symaskiner, og det er ikke bare lige at få. Tak for hjælpen!

Der kom mange forbi og fik en folder om os. Det er dejligt med den store interesse for reparationer frem for skrotning.

Et par stemningsbilleder:

Miyawakigruppen i GO på tur til Slangstrup Miyawakiskov den 21. oktober.

En miyawakiskov skulle i teorien vokse meget hurtigere end en almindelig plantet skov, fordi træerne er plantet meget tæt (3 træer/m²). Dermed skulle de optage meget mere CO₂. For at se det ved selvsyn, havde vi inviteret os selv til Slangstrup, hvor der for 1½ år siden var blevet plantet en miyawakiskov til den ene side og en almindelig skov til den anden side. Bent Mariager fra "Grønne Nabofællesskaber" har stået for beplantningen af Miyawakiskoven sammen med Naturstyrelsen, der også har stået for den almindelige skov. De 2 skove var plantet på samme mark under samme betingelser og på samme tidspunkt, så de 2 skovtyper skulle være sammenlignelige.

Bent viste os rundt, og det var et imponerende syn. Miyawakiskoven var vokset betydeligt mere end den almindelige skov, som man knap kunne ane. Desværre glemte fotografen at tage billeder af den almindelige skov (!), så man må nøjes med at nyde miyawakiskoven – kun 1½ år gammel.

Vores projekt i Fensmark med en miyawakiskov bag Fensmark bibliotek er strandet på modstand fra grundejerforeningerne. Folk omkring projektet skulle nødtigt generes af det. Vi er derfor – igen, igen - i gang med at lede efter et nyt stykke jord, og et stykke ved Holmegårdsskolen er et godt bud – især fordi skolen og skolens lærere har udvist interesse for projektet. Skoven skulle bruges i undervisningen i biodiversitet, bæredygtighed og kredsløb i naturen.

Det er som med vindmøller og solceller – man synes, det er en rigtig god, grøn og bæredygtig ide – but not in my back yard. ☺

Klimamøde i Middelfart

Igen i år arrangerede GO tur til klimamødet i Middelfart lørdag den 2. september. Der var lejet bil og indkøbt morgenmad og kaffe til turen. Der var ikke den helt store tilslutning, og da 2 meldte fra og 2 blev væk på selve dagen, blev det en noget dyr fornøjelse for GO for få personer.

Derfor besluttede bestyrelsen ved evaluering af turen, vi ikke fremover arrangerer denne tur.

(Det skal dog siges, at de personer, der deltog, udtrykte stor tilfredshed med arrangementet).

Klima-, energi- og forsyningsminister Lars Aagaard svarer på spørgsmål fra et kritisk ungt panel.

Uffe Elbæk i samtale med journalist Jørgen Steen Nielsen fra Information.

Foreningernes dag i Rådmandshaven

Ligeledes lørdag den 2. september deltog GO i Foreningernes dag i Rådmandshaven. Vi havde taget vores Repaircafé med derned, og der var forrygende travlt fra start til slut. Så travlt, at vi godt kunne have været flere til at repræsentere selve Grøn Omstilling, Agenda 21 / Klimarådet på dagen. Næste år vil vi kunne koncentrere os mere om denne opgave, når turen til Middelfart droppes.

Vejret var i top, og der var mange, der kiggede forbi vores stand.

Repaircaféen på Foreningernes dag i Rådmandshaven.

GO indbudt til Workshop

Torsdag den 2. november afholdt Askov Møllehus i Tappernøje en workshop for medarbejdere, bestyrelse og beboere med emnet **"Bæredygtighed"**. Her var GO – via hjemmesiden – blevet kontaktet, om vi ville holde et oplæg om emnet.

Vi tog imod tilbuddet. Et bestyrelsesmedlem holdt et oplæg om bæredygtighed med fokus på CO₂ og nitratbelastningerne som centrale og højaktuelle emner. Efter denne mere teoretiske tilgang til emnet, kom hortonom Aiah Noack og fortalte om sin planteskole og om hvilke arbejdsmetoder, hun benytter for at være så bæredygtig som muligt. De to indlæg supplerede hinanden godt. (GO har tidligere haft Aiah Noack som foredragsholder 😊).

Vi fik også lejlighed til at fortælle om GO – og deltagerne blev inviteret til vores kommende 2 foredrag med Kjeld Hansen og Sebastian Mernild.

Til sidst et lille satirisk indslag til eftertanke.....

Kredsløbet i Landbrug & Fødevarer

